Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

Aanhangsel van de Handelingen

**Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**

## 90

Vragen van de leden **Ceder** en **Bikker** (beiden ChristenUnie) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht «Zorgverzekeraars: premieopslag bij betalingsachterstand voor laagste inkomens naar 0%»* (ingezonden 26 juni 2026).

Antwoord van Minister **Hermans** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 23 september 2026).

Vraag 1
Hoe beoordeelt u de wens van Zorgverzekeraars Nederland om de premieopslag in de wanbetalersregeling in de Zorgverzekeringswet te verlagen van 10% naar 0%? Wat is volgens u het effect van de huidige premieopslag in de wanbetalersregeling?[1] Heeft de premieopslag volgens u het effect wat ermee is beoogd? Deelt u de conclusie van Zorgverzekeraars Nederland dat de huidige premieopslag een extra belasting is voor kwetsbare verzekerden?

Antwoord 1
De BAZ-regeling zorgt ervoor dat mensen die hun premie niet meer kunnen betalen toegang houden tot zorg. De gedachte achter de premieopslag in de regeling is dat verzekerden werk maken van hun betalingsachterstand zorgpremie zodat voorkomen wordt dat zij worden aangemeld voor de BAZ-regeling (preventieve prikkel), dan wel dat zij worden afgemeld voor de BAZ-regeling (prikkel om uit te stromen).
In opdracht van VWS heeft adviesbureau AEF in 2024 onderzoek gedaan naar deze motiverende werking van de opslag. Hierover is de Kamer geïnformeerd[2]. De conclusie van dit onderzoek is dat het onduidelijk blijft of personen niet instromen dan wel uitstromen als gevolg van de prikkels.
De inschatting van het onderzoeksbureau is dat de motiverende werking wordt overschat. De onderzoekers concluderen dat de opslag alleen motiverend kan werken als iemand voldoende leesvaardig is, genoeg inkomen heeft en niet al te veel schulden heeft. Wordt hier niet aan voldaan, dan kan de opslag juist averechts werken en leiden tot stress en verdere financiële problemen. Zorgverzekeraars Nederland wijst op de verzekerden in de BAZ-regeling waar deze situatie vaak aan de orde is. Voor hen is de

[1] https://www.zn.nl/actueel/zorgverzekeraars-premieopslag-bij-betalingsachterstand-voor-laagste-inkomens-naar-0/.
[2] Kamerstukken II 2023/24, 33 077, nr. 26.

ah-tk-20262027-90
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

premieopslag een extra belasting die zonder bredere (schuld)hulp geen motiverende werking heeft. Voor verzekerden met een beginnende betalingsachterstand kan de premieopslag wel een motiverende werking hebben, maar de mate waarin dit het geval is, is lastig in te schatten. Ook zijn er voor hen andere prikkels die aanzetten tot het inlopen van de betalingsachterstand, zoals incasso-activiteiten en het verlies van de aanvullende zorgverzekering. Alhoewel de conclusies niet eenduidig zijn heeft het kabinet besloten om de opslag naar 0% te verlagen.

Vraag 2
Wat zegt het u dat zowel de uitvoerder van de wanbetalersregeling[3] (het CAK) als de zorgverzekeraars het standpunt hebben dat de premieopslag verlaagd moet worden naar 0%?

Antwoord 2
Enerzijds kunnen verzekerden met een beginnende betalingsachterstand door de premieopslag worden gemotiveerd om werk te maken van hun betalingsachterstand. Tegelijk wegen ook andere motiverende redenen hierin mee, zoals incassoactiviteiten. Anderzijds ontbreken bij een deel van de verzekerden de voorwaarden om de motiverende werking van de premieopslag te laten slagen. Het CAK en Zorgverzekeraars Nederland stellen daarom, alles overwegende, dat de premieopslag (al dan niet met flankerend beleid) naar 0% moet gaan. Dit kabinet kan zich vinden in deze standpunten.

Vraag 3
Bent u bereid deze verlaging te gaan realiseren door een wetsvoorstel aanhangig te maken? Zo nee, wat houdt u tegen?

Antwoord 3
Ja, dit kabinet is bereid een verlaging van de bestuursrechtelijke premie door een wetsvoorstel aanhangig te maken.

Vraag 4
Zijn er (relevante) (advies)organen voorstander van het behouden van de premieopslag van 10%? Zo ja, welke en met welke argumentatie?

Antwoord 4
Er zijn voor zover bekend geen (relevante) (advies)organen die voorstander zijn van het behouden van de premieopslag van 10%.

Vraag 5
Heeft u informatie over hoeveel verzekerden in de wanbetalersregeling terechtgekomen zijn vanwege hun problematische schuldensituatie? Zo ja, wat zeggen deze cijfers u over de effectiviteit en het doel van de wanbetalersregeling met premieopslag?

Antwoord 5
Volgens de definitie van het CBS heeft een persoon problematische schulden onder andere als diegene ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald heeft. Volgens deze definitie hebben alle verzekerden in de BAZ-regeling, dus ongeacht of daar wel of geen premieopslag geldt, problematische schulden.

Vraag 6
Bent u bereid om met het CAK en Zorgverzekeraars Nederland in gesprek te gaan over hoe een wanbetalersregeling (waarbij verzekerden wel verzekerd blijven ondanks hun betalingsachterstand) eruit kan zien zonder premieopslag? Zo nee, waarom niet? Op welke termijn zou dit uitvoeringstechnisch haalbaar zijn?

[3] https://www.hetcak.nl/publish/pages/13460/cak_stand_van_de_uitvoering_2024.pdf, pagina 15–16.

Antwoord 6
In verband met het voornemen om de premieopslag af te schaffen is er contact met Zorgverzekeraars Nederland. Onder andere over de verkenning van zorgverzekeraars naar een duurzame betalingsregeling voor mensen met structurele betalingsproblemen.

Vraag 7
Hoeveel levert de premieopslag nu aan inkomsten op, na verrekening van incasso- en deurwaarderskosten? Hoeveel van de opgelegde premieopslag wordt daadwerkelijk geïnd? Hoeveel incasso- en deurwaarderskosten worden hiervoor gemaakt?

Antwoord 7
In 2024 is circa 360 mln aan bestuursrechtelijke premie geïnd door het CAK. Een deel van deze ontvangsten heeft betrekking op bestuursrechtelijke premie van vóór 2024 en dus ook jaren dat de opslag 20% was. Om die reden kan niet precies worden berekend welk deel de totale ontvangsten premieopslag zijn, maar vermoedelijk gaat het om een bedrag tussen de € 36 mln en € 50 mln. Het CAK en het CJIB rekenen geen incassokosten. Het CJIB maakt wel deurwaarderskosten (maar zonder gerechtelijke kosten vanwege de dwangbevelbevoegdheid).

Vraag 8
Welke financiële gevolgen heeft het verlagen van de premieopslag naar 0% voor de Rijksbegroting?

Antwoord 8
De ontvangsten aan bestuursrechtelijke premie komen voor 23% op de VWS-begroting in verband met de uitvoeringskosten van de BAZ-regeling en voor 77% in het Zorgverzekeringsfonds. In de ontwerpbegroting 2027 is vanaf 2028 een bedrag opgenomen van structureel € 6 miljoen in verband met de lagere ontvangsten bestuursrechtelijke premie als gevolg van de verlaging van de opslag van 20% naar 10% vanaf juli 2023. Vanaf het jaar 2029 wordt dit bedrag opgehoogd naar structureel € 12 miljoen in verband met de verlaging van de opslag van 10% naar 0%. De lagere ontvangsten voor het Zorgverzekeringsfonds lopen mee in de vaststelling van de Inkomensafhankelijke Bijdrage (IAB) en de rekenpremie voor de Zorgverzekeringswet (en leiden dus tot hogere kosten voor het collectief).

Vraag 9
Sluit u zich aan bij de Kamerbrede uitspraak (motie Ceder, Kamerstukken 36 800 XV, nr. 80) dat de premieopslag in de wanbetalersregeling moet verdwijnen? Zo nee, op welke wijze geeft u dan navolging aan de aangenomen motie? Zo ja, wanneer kan de Kamer een wetsvoorstel verwachten?

Antwoord 9
In lijn met de uitspraak van de Kamer om de premieopslag in de BAZ-regeling af te schaffen, zal het kabinet hiervoor een wetsvoorstel voorbereiden. Het kabinet is voornemens de opslag per 2029 af te schaffen. In de tussentijd zal het kabinet in contact blijven met zorgverzekeraars over hun verkenning rondom een duurzame oplossing voor mensen met structurele betalingsproblemen.
Het kabinet heeft daar inmiddels toe besloten, is aan de voorbereiding van het wetsvoorstel begonnen en zal de Kamer hierover zo spoedig mogelijk informeren.

Vraag 10
Kunt u de Kamer (alsnog) informeren over de in motie Ceder (Kamerstukken 36 800 XV, nr. 80) gevraagde informatie over wat er nodig is om de premieopslag uit de wanbetalersregeling te schrappen?

Antwoord 10
Op 3 juli 2026 heeft de Tweede Kamer de brief[4] ontvangen waarin het kabinet reageert op de motie van het lid Ceder over wat er nodig is om de premieopslag uit de wanbetalersregeling te schrappen.

[4] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV, nr. 80.